

TUXUMDONNING XAVFSIZ O'SMALARI.

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

DO'SANOVA GULSHODA
RUZIMURODOVNA

Annotatsiya : Tuxumdonning saratonsiz (yaxshi) o'smasi tananing boshqa qismlariga tarqalmaydigan (metastaz) o'sishdir. Saraton bo'lmagan o'smalar odatda hayot uchun xavfli emas. Tuxumdonning kistalar va polikistik tuxumdonlar kabi yaxshi xulqli kasalliklari ham saratonsizdir.

Abstract: A noncancerous (benign) ovarian tumor is a growth that has not spread (metastasized) to other parts of the body. Noncancerous tumors are usually not life-threatening. Benign ovarian conditions, such as cysts and polycystic ovaries, are also noncancerous.

Аннотация: Нераковая (доброкачественная) опухоль яичника – это образование, не распространившееся (метастазировавшее) в другие части тела. Нераковые опухоли обычно не опасны для жизни. Доброкачественные заболевания яичников, такие как кисты и поликистоз яичников, также не являются раковыми.

Xavfsiz o'smalar va kistalar odatda simptomlarni keltirib chiqarmaydi. Ba'zida paydo bo'ladigan alomatlar:

- vaginadan g'ayrioddiy qon ketish
- qorin bo'shlig'idagi og'riq, chunki shish yoki kist hajmi kattalashadi

Xavfsiz o'smalar odatda tuxumdonning o'simtani o'z ichiga olgan qismini yoki butun tuxumdonni olib tashlash uchun jarrohlik yo'li bilan davolanadi.

Xavfsiz epiteliya o'smalari tuxumdonlarning xavfsiz o'smalarining eng keng tarqalgan turidir. Ular tuxumdonning tashqi yuzasini qoplaydigan hujayralardan boshlanadi.

Ularning tuzilishi asosan kista (kistadenoma deb ataladi), asosan qattiq (adenofibroma deb ataladi) yoki aralash (kistadenofibroma deb ataladi) bo'lishi mumkin. Yaxshi xulqli epiteliya o'smalarining turlari:

- seroz (masalan, seroz kistadenoma, agar asosan kista bo'lsa)
- shilimshiq (masalan, shilimshiq adenofibroma, agar asosan qattiq bo'lsa)
- kistadenofibroma

Xavfsiz stromal o'smalar tuxumdonni birga ushlab turadigan biriktiruvchi to'qima hujayralaridan boshlanadi. Shishlar ayol gormonlari estrogen va progesteronni ishlab chiqarishi mumkin. Yaxshi xulqli stromal o'smalarning turlariga quyidagilar kiradi:

- tekoma
- fibroma
- fibrotekoma - tekoma va fibroma hujayralari bilan aralashgan o'sma

Jinsiy hujayrali yaxshi o'smalar tuxum (tuxum) hosil qiluvchi hujayralardan boshlanadi. Ular shuningdek, etuk kist teratomalari yoki dermoid kistalar deb ataladi. Jinsiy hujayrali yaxshi o'smalarning aksariyati ayolning reproduktiv davrida (40 yoshgacha bo'lgan o'smirlar) rivojlanadi.

Tuxumdon kistalari keng tarqalgan benign kasallikdir. Kist - tuxumdon yuzasida yoki ichida hosil bo'lgan suyuqlik bilan to'ldirilgan qop. Ko'pchilik tuxumdon kistalari funktsional kistalardir, ya'ni tuxumdon kist bilan odatdagidek ishlashda davom etadi. Funktsional kistlar normal ovulyatsiya (tuxumdonidan tuxum chiqishi) paytida hosil bo'ladi. Follikulyar kistalar va sariq tananing kistalari funktsional kistalardir. Kistlar odatda davolanmasdan, bir necha oy ichida yo'qoladi. Ular jarrohlik yo'li bilan ham olib tashlanishi mumkin.

Polikistik tuxumdonlar bilan gormonlar sikli va ovulyatsiya jarayonidagi o'zgarishlar tuxumlarning pishmaganligini va tuxumdonlardan chiqarilmasligini anglatadi (ovulyatsiya deb ataladi). Buning o'rniga tuxumlar tuxumdonlar ichida juda kichik kistalar hosil qiladi. Tuxumdonlar kattalashib, qalin tashqi qatlam hosil qilishi mumkin. Polikistik tuxumdonlari bo'lgan ko'plab ayollarda hayz ko'rish kam yoki umuman bo'lmaydi va odatda homilador bo'lish qiyin.

Tuxumdonlarning o'smalari sizning tuxumdonlaringiz ichidagi reproduktiv hujayralardan (jinsiy hujayralar) rivojlanadi. Tuxumdonlar ayollarning reproduktiv tizimida muhim rol o'ynaydigan ikkita kichik tos a'zosidir. Ular reproduktiv yil davomida tuxum ishlab chiqaradilar. Tuxumdonlaringiz ichidagi jinsiy hujayralar pirovardida tuxumga (mikrob-inate) aylanadi. Tuxumdon jinsiy hujayrali o'smalari bilan bu hujayralarning ba'zilari bir-biriga yopishib, o'rniga g'ayritabiiy massa hosil qiladi.

Tuxumdonlarning jinsiy hujayrali o'smalarining aksariyati yaxshi (saraton bo'lmagan)dir. Kamdan kam hollarda ular malign (saraton) bo'lishi mumkin. Bu o'smalar tarqalishi va sog'lom to'qimalarga zarar etkazishi mumkin. Malign jinsiy hujayrali o'smalar tuxumdon saratonining kam uchraydigan shaklidir.

Yetuk teratoma (dermoid kist): Bu yaxshi xulqli o'smalar tuxumdon jinsiy hujayrali o'smalarining eng keng tarqalgan turidir. Tashxis qo'yilgan odamlarning aksariyati o'smirlar, 20 yoki 30 yoshda.

Disgerminoma: Bu tuxumdonlarning jinsiy hujayrali malign o'smalarining eng keng tarqalgan turi. Ammo bu o'smalarning aksariyati (tashxislarning 70%) agressiv (tez tarqaladigan) hisoblanmaydi va davolanishga yaxshi javob beradi. Ko'pincha tashxis qo'yilgan odamlar 20 yoki 30 yoshda.

Yetuk bo'lmagan teratoma: Bu tez o'sadigan xavfli o'simta bo'lib, tuxumdon tanangizning boshqa qismlariga (metastaz) tarqalishi mumkin. Ko'pincha 20 yosh va undan kichik yoshdagi odamlarda uchraydi.

Sariq xalta o'smalari (endodermal sinus o'smalari): Bu xavfli o'smalar tez o'sadi va tez tarqaladi. Ular 20 yosh va undan kichik yoshdagi odamlarda ko'proq uchraydi. Tashxislarning 40% gacha hayz ko'rish boshlanishi uchun juda yosh bo'lgan bolalar kiradi.

Aralash jinsiy hujayrali o'smalar: Bu xavfli o'smalar boshqa o'sma turlarini, odatda disgerminoma va sariq qop o'smalarini o'z ichiga oladi.

Agar siz yoki bolangizda tuxumdonning jinsiy hujayrali o'smasi belgilari bo'lsa, darhol provayderga murojaat qiling. Aksariyat hollarda ular yaxshi xulqli (saraton). Jarrohlik katta o'smaning yorilishi yoki burishishi kabi asoratlarni oldini oladi. Kamdan-kam hollarda o'sma xavfli (saraton) bo'lsa, erta tashxis qo'yish va davolash sizning dunyoqarashingizni sezilarli darajada yaxshilaydi. Agar sizda alomatlar bo'lmasa ham, reproduktiv salomatlik va organlaringizni kuzatish uchun muntazam tekshiruvlarni rejalashtirish haqida provayderingiz bilan gaplashing.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Amerika saraton jamiyati. Tuxumdon saratoni. 2014. <http://www.cancer.org/>.
2. Yaxshi tuxumdon massalari. Beers, M. H. va Berkow, R., (Eds.). Merck Manual Professional Edition. 2014. <http://www.merckmanuals.com/professional/gynecology-and-obstetrics/benign-gynecologic-lesions/benign-ovarian-masses>.
3. Brown J, Jhingran A, Deavers M. Tuxumdonning stromal o'smalari. Raghavan D, Blanke CD, Honson DH, va boshqalar (tahrirlar). Kam uchraydigan saraton bo'yicha darslik. 4-nashr. Wiley Blackwell; 2012: 36: 508-518.